

• ПЕТРОРОМАН •

Галина ГОРИЦЬКА

**СВІТЛИНА
ХРЕСНОЇ МАТЕРІ**



Харків
«ФОЛІО»
2021



Розділ перший СИН ШАМАНА

За останній місяць він розбив вдома увесь посуд. Щоразу це траплялось абсолютно випадково, однак, після останньої попільнички, котра ще залишалась в оселі і використовувалась як мисочка для котячого молока, він зрозумів: повинно розбитися все, що має розбитися.

Все старе, все, що вже віджило і стало таким непотрібним... Зміни. Коло замикалось невпинно, і так триватиме завжди.

Йому було стільки літ, що навіть білки, навіть руді пронирливі білки...! І ті боялися згадувати його вік. Він став ним, тим іншим, котрий нещодавно полишив це життя, і навіть подобою тепер

нагадував попереднього Шамана. Він страждав, відверто нудився від того, що має залишитись, однак то було невідворотно. Бо така домовленість з шаманом існувала між ними з Шаманом від самого початку. Від самого початку. Він не міг просто так взяти і поїхати.

Син вмовляв, звісно, хоча мляво. Не тому, що цього не хотів всіма фібрами своєї душі. Скоріше був вже дорослим, занадто дорослим, аби піддатись почуттям і егоїстично вимагати, що б не сталося зробити саме так, як хоче саме він.

Залишалося жити. Власне, Іван Краузович знав, що життя не обмежується лише їхніми з Леонідом бажаннями. Є ще обов'язок і честь. Є спадковість передачі знань. І це ні за які гроші не купити.

Возз'єднання нового шамана, себто сімдесяти-семирічного колишнього зека, а до того — професора київського університету, і його сина — сорока двох річного начальника цеху реактивних двигунів для зенітних ракет Дніпропетровського заводу (ОКБ-586) і колишнього капітан-лейтенанта, командира бронекатеру Пінської військової флотилії відбулося відразу після закінчення концерту Наталії Кончаловської в Новосибірському Академістечку.

Леонід Іванович кинувся до бородатого діда без віку, в котрому впізнав свого батька. А новий

шаман, котрий колись давно, до сибірського заслання та ініціації був таки його батьком і носив ім'я Іван Краузович, зумів щось віднайти всередині себе і з усмішкою, котра була помножена в тисячу разів на сльози радості, відповів йому навзаєм палкими обіймами.

— Батьку..! Іване, Іване Краузовичу...! — гарчково шепотів Леонід Іванович, котрому враз стало зовсім мало літ, і ніби не було поміж ними розставання, не було війни і того всього мракобісся по тому...

— Іван Краузович? — повторив пошепки старий беззубий бородань. — Льоньо, я вже давно не Іван Краузович...

— Та як? Ви що, все забули? — зі здивуванням вимовив Леонід.

— Я все відпустив, Льоньо...

— А як же мама, батьку? Ви пам'ятаєте маму? Та що ви таке кажете? — не здавався Леонід, поправляючи на перенісці окуляри руками, що тряслись. — Ви ж знаєте мене?.. Що трапилось з вами?..

— Я став іншим, — видихнув Шаман. — Хочеш трав'яної настоянки, синку? Підемо, підемо звідси... Я поясню.

— Батьку... — ще раз з розпачем вимовив Льоня, що перебував у шоці.

Новий шаман тоді, себто Іван, Іван Краузович, який наразі носив нове ім'я після ініціації в Знання, однак те не називав нікому, і лише летяги звичайні, та й ті лише подумки, могли його цим таємним ім'ям називати, поплескав сина по плечу і легенько підштовхнув чоловіка до виходу з залюдненої зали. А білки за вікном Будинку вчених Новосибірського Академмістечка лише зацокали кедровими горішками, сидячи на гілці прадавнього дерева.

Зміни. Коло знову замкнулось і замикатиметься невпинно знову і знову.

Перед від'їздом Леоніда Івановича до цивілізації пили настоянку трав коло вогнища на подвір'ї маленького будиночку шамана. Десь там, біля того вогнища, ще кілька днів тому старий шаман ступив на тонкий лід болота, підняв до зірок руки, ніби вмовляючи над ним змилюватись, і почав танцювати ритуальний танок. Лід під ним навіть не тріснув, ні... Він просто розверзся, приймаючи в себе прадавнього шамана, і той, так само з піднятими до зірок руками і не відриваючи очей від небес, повільно почав уходити під воду. Здавалося, ціла вічність минула з того часу. Новий шаман тоді відразу, як тільки зайшов всередину їхнього маленького будиночка, зрозумів, що вічність прийняла

Дядю Стюпу, як називав себе старий шаман. Він не плакав тоді, ні... Ця подія не викликала в «Шановного Івана», як називав свого підопічного старий шаман, жодного негативу, бо просто не могла його викликати. Адже «Шановний Іван» вже знав, що смерть — то лише рух. А рух — то шлях до переродження. Коло знову замкнулося. Воно було приречене замикатися невпинно знову і знову.

І все знову повторювалось. Тож, за кілька днів по тому, на тому самому місці Леонід Іванович, вже прекрасно розуміючи, що вмовити батька повернутися до цивілізації не вдасться, прощався з ним назавжди. Шаман сидів навпочіпки і помішував духмянний збір сибірських трав в маленькому казанку. Льоня, вдягнений занадто тепло як для раптово нахлинувшої сибірської весни, стояв за спиною батька і потирив змокрілого лоба. Шаман відчув тугу сина, який дивився на нього, і обернувся до Леоніда:

— Я ніколи не питав тебе. Однак зараз... Прошу, розкажи мені, як тобі було в нахімовському? Ти щасливий, що захищав нашу батьківщину?

— Так, я щасливий, батьку. І мені шкода, що я не зміг залишитись тим, ким я був до інвалідності.

— Ти залишився. Таким самим. Просто повір мені, синку. Мені шкода, що мене не було поруч

з тобою так довго... Але ти завжди був в моїх думках.

— Я знаю, батьку...

— Ось, тримай настоянку. Вона тебе підбадьорить, і не варто ні за чим в цьому житті сумувати, просто повір мені.

— Ти занадто часто просиш просто тобі повірити, тату, — сумно усміхнувся Леонід.

— Це тому що деяку інформацію треба просто приймати. Беззастережно, як схід сонця або зорі на нічному небосхилі. Як дощ і вранішню росу. Бо вони просто є. Існують.

— Взагалі-то, і рух світил на небі, і щорічні опади вже давно вивчені людством. Себто ми точно знаємо, чому вони відбуваються.

— Ні, синку... Вони просто є. Для мене, для більшості людей на цій планеті. Не всі такі розумні, як ти і не всі потребують доказів. Зрозумій це. Так тобі буде легше...

— Тобто жодні доводи повернутися...

— На мене не подіють, — закінчив речення сина шаман. — Я не зможу повернутися до минулого життя. І річ не в тім, що це складно або що... Я маю обов'язок. Я маю залишитись тут.

— Я розумію, — видихнув Льоня і взяв металевий кухоль з паруючою настоянкою трав з рук шамана.

— Гадаю, ми ніколи більше не побачимось, — подивився той, хто був в минулому житті Іваном Краузовичем, на свого нащадка. — Просто прийми це, синку.

— То, може, в наступному житті? — з надією вимовив Леонід більше жартівливо, аніж серйозно.

— Тобі збрехати? — усміхнувся новий шаман. — Тоді я можу відповісти, що так, в наступному житті, синку, ми обов'язково будемо знову разом. Але то буде брехня, а вона не потрібна такому проникливому і розумному чоловікові, яким ти став. Я пишаюся тобою, Льоньо. Просто знай, що ти найдорожча людина в моєму житті. І всі мої помисли про тебе. А тепер — йди.

На другому кінці Новосибірську, на вулиці Обводній номер один, якій через рік після польоту в космос Терешкової назавжди присвоять ім'я знаменитої космонавтки, тримали перемовини двоє.

Їхня не менш цікава і емоційно насичена розмова відбувалась в значно більш звичному, а відтак — прийнятному для Леоніда Івановича, інтер'єрі комуналки в той самий час, як той назавжди прощався з батьком. Дівчинка з очима сіамської кішки при цьому дуже нервувала, а її коханець на один

вечір і заразом — батько її дитини приндився і намагався видаватися впевненим в собі, важливим чоловіком. Також пили чай. Хіба що порошковий з картонного пакетика із зображенням індіанки, котрий Таня нервово до того заварила, висипавши майже весь вміст в обдертий емальований чайник, що рохкав на газовій конфорці маленької кухні.

— Тож він мій?

— Хто? — Таня нервово розмішувала кубики цукру в чашці з чаєм, що більше нагадував чефір, і сутужно думала, що відповісти.

— Ну як хто... Мій син. Не впирайся. Я бачив його на концерті Кончаловської і відразу впізнав. В нього мої очі. То ви тут мешкаєте?

Таня нічого на те не відказала, лише з гуркотом поставила перед Несміяном кружку з чефіром. Несміян явно не вписувався в обстановку кімнати. З усім його модним столичним прикидом і відполірованими нігтьовими пластинами. Він був в болонійовому плащiku мишачого кольору з піднятим коміром, як внадились нещодавно носити, себто по останній моді. Однак той плащик кумедно стовбурчився на ньому через безліч шарів одягу, котрий було надягнуто під нього, а відтак нагадував Вінні-Пуха. Однак сам Несміян, звісно, ніяким смішним героєм себе не вбачав, а мінімум — Аленом Делоном зі стрічки «Рокко і його

брати», яка щойно з'явилася на екранах столичних кінотеатрів. Проблема була в тому, що до Новосибірська такі новинки заграничного агітпрома не добирались, і тому прикид столичного франта не викликав у місцевих аборигенів очікуваної Несміяном реакції. А відтак він в реаліях Академмістечка почувався незатишно і озирався по сторонах, намагаючись поглядом зачепитись за щось звичне і приємне йому: бажано — за захват перехожих панянок. Але не знаходив того очікуваного захоплення собою в здивованих поглядах.

Нарешті в замковій шпарині дверей Таніної комуналки почулося таке звичне і приємне їй шарудіння, а затим — тупотіння малих синових ніг і окрики: «Тато прийшов! Тато!». Жінка враз розправила плечі й відчула полегкість, видихнула. Потім подивилась прямо у вічі чоловіку в кумедному болонійовому плащі. Раптом подумалось: «Незнайомець. Просто пересічний незнайомець. Жодного кроку назад. Відступиш — і все, заберуть Сашка...».

— Я жила з чоловіком, коли ми з тобою... здибались, — тихо, але впевнено сказала Таня.

— Не вірю. Не пудри мені мізки, дівчинко моя.

— По-перше, твоєю я не була ніколи. Навіть в ті хвилини, коли ми злигались, — сталевим відстороненим голосом гнула свою лінію молода

жінка. — По-друге, ти згадай... Пам'ятаєш, я поспішала додому з готелю? Сам подумай, якби я була одинокою секретаркою з общаги, то явно б нікуди не поспішала від такого красеня, як ти, еге ж?

Апелювання до самовпевненості Несміяна — то був самий правильний її хід. Той поправив комір свого плаща і хмикнув:

— Логіка в цьому є. Але ж... Я взнав усе. Тебе заслали сюди через мене, і це моя дитина ось там, за дверима, наразі називає незаслужено когось батьком...

— Давай далі думати логічно. Ти все ж таки математик, який-ніякий. Принаймні був ним колись, — хмикнула Таня. За дверима почулося шарудіння і Таня злякалася, що не встигне закінчити цієї розмови до того, як Кім увійде до кухні. Вона на хвилину відвернулася від Несміяна і схвильовано до крові закусила губу, а потім повернулася назад до нього з гидкою, кривою посмішкою одним кутником вуст. — Як ти гадаєш, зі мною одружився б хтось тут, з брюхатою? Га?

— То ти хочеш сказати, що фактичний батько Сашка — отой, кого він ним і називає так наразі в коридорі?

— Ну так. Не фактичний, а рідний. Це в нас, людей, а не псевдоматематиків так називається. І, до речі, їхні очі абсолютно ідентичні.

— Подібні...

— Так, подібні, — погодилась Таня, а про себе подумала: «Тільки б Кім не пішов на кухню першим ділом, а в кімнату. Тільки б не пішов сюди і не виявилось, що він блондин з голубими очима. Тільки не зараз, коханий, прошу... Тільки не заходь...».

— Тоді я не розумію... Ти ж взяла гроші. Відкупні, коли сюди їхала...

— Мені потрібні були гроші. Кіма переводили на будівництво Академмістечка, і я знала, що поїду з ним, — знизала плечима ніби знічев'я Таня. — Врешті, ти ж мусив зі мною розплатитись за ту ніч, а як ти думав?

За дверима кухні почулося шарудіння. Тані неабияким зусиллям волі вдалось не виказати хвилювання, а потім вона подумки зітхнула з полегшенням, коли усвідомила, що то старенька сусідка почимчикувала кволими дрібними кроками до вбиральні.

— Ну ти й гнида... — нарешті проказав Несміян і люто вперіщився налитими кров'ю очима в Таню.

— Нехай так, — з внутрішнім полегшенням погодилась Таня, вже розуміючи, що їй таки вдалось переконати Несміяна. — Ми все вияснили. Ти нарешті підеш?

Я

Таємні алеї людської душі... Ми заручники обставин. Завжди заручники. Обставини кермують нами, немов п'яний водій автівкою самої темної ночі...

Чи ми доїдемо до пункту призначення? Чи хоча б виїдемо на автостраду?

Мені б хотілось, шановні, тут написати: так, звісно, все буде гаразд. Але ж це не від нас залежить і навіть не від мене наразі. Ці герої... ці герої живуть своїм життям і в середовищі, що не мною створене.

Зміст

ВІЙНА І КОХАННЯ.

«ТІЛЬКИ СМЕРТЬ МОЖЕ ВБЕРЕГТИ
ВІД НЕВИКОНАННЯ БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ» 5

Розділ перший. Син шамана 7

Розділ другий. Київський концерт Бенні Гудмена. 19

Розділ третій. Гайкокрут. 32

Розділ четвертий. Баротравма. 48

Розділ п'ятий. Енергія припливів і відпливів. 67

Розділ шостий. ГЛІЦ 90

Розділ сьомий. Парашутисти-підводники 115

Розділ восьмий. УТК Нахімова. 136

Розділ дев'ятий. Серце «Краба». 160

Розділ десятий. Натяк на похід 181

Розділ одинадцятий. Подорож чотирьох
«букашок» до Бермудського трикутника. 201

Розділ дванадцятий. Шість матьорих балтійців,
два «едельвейси» і одна «Тріска» 217

Розділ тринадцятий. Визначеність, котра
гірша за невизначеність. 238

ПЕРЕДЧАСНІСТЬ.

«ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ» 263

Розділ чотирнадцятий. Тіні забутих. 265

Розділ п'ятнадцятий. Церква-перевертень. 279

Розділ шістнадцятий. ...предків. 304

Розділ сімнадцятий. Всі дороги ведуть до Києва . . 316

КОДА 344